

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

242989

ความรู้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่

สุลีน สุวรรณวงศ์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
(เกษตรศาสตร์)
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ธันวาคม 2552

ความรู้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่

สลิน สุวรรณวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(เกษตรศาสตร์)
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ธันวาคม 2552

ความรู้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่

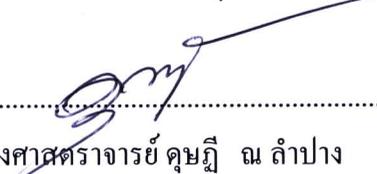
สลิน สุวรรณวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์)
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. นรินทร์ชัย พัฒนพงศา

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. รุจ ศิริสัตกุลขันธ์

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ คุชฎี ณ ลำปาง

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ เพทาย พงษ์เพ็ญจันทร์

23 ธันวาคม 2552

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. รุจ ศิริสัตย์ลักษณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำ รวมไปถึงการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์นี้จนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ คุณหญิง ณ ลำปาง รองศาสตราจารย์ เพทาย พงษ์เพียจันทร์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. นรินทร์ชัย พัฒนพงศา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ รวมไปถึงการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณนิรุทธ์ สุขเจริญ ผู้ช่วยเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ และครอบครัว ที่ให้การช่วยเหลือในการทำวิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ เจ้าหน้าที่เกษตรตำบล และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่คอยเอื้อเฟื้อและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชาส่งเสริมเผยแพร่การเกษตรทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่คอยสนับสนุนในทุก ๆ ด้านและให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา และสุดท้าย ผู้วิจัยขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่สาขาวิชาส่งเสริมเผยแพร่การเกษตรทุกท่าน กลุ่มเพื่อน ๆ พี่ ๆ ทุกคน ที่ให้การช่วยเหลือตลอดมา จนวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สลิน สุวรรณวงศ์

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์   ความรู้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน   นางสาวสลิน สุวรรณวงศ์

ปริญญา   วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. รุจ ศิริสัตย์ลักษณ์	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ศุภฎี ณ ลำปาง	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ เพทาย พงษ์เพ็ญจันทร์	กรรมการ

บทคัดย่อ

242989

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับความรู้ในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง (2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล รูปแบบของการได้รับความรู้และปัจจัยด้านปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับความรู้ของเกษตรกร (3) ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรในการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 225 ราย สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – State Sampling) รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 59.6 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 49.68 ปี มีสถานภาพสมรส แล้วจบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3.71 คน ทำนาเป็นอาชีพหลัก และมีรายได้เฉลี่ย 6,080.24 บาทต่อเดือน

การศึกษารูปแบบของการได้รับความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับแหล่งข่าวสารจากวิทยุ โทรทัศน์ โดยได้รับความรู้มาเป็นระยะเวลา 10 – 12 เดือน และได้รับความรู้จากแหล่งความรู้เดือนละครั้ง

242989

ในด้านระดับความรู้เกี่ยวกับความรู้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมาก

การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความรู้ในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ รายได้รวมต่อเดือน ระยะเวลาได้รับความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปัญหาด้านความยากของเนื้อหาเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปัญหาการขาดแหล่งศึกษาเพิ่มเติม ปัญหาด้านสถานที่รวมกลุ่มเพื่อรับความรู้ไม่เพียงพอ และปัญหาความไม่สนใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการรับความรู้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง พบว่าเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เกษตรกรมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความเข้าใจได้ง่ายขึ้น หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเห็นถึงความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มากยิ่งขึ้นและควรที่จะมีแหล่งศึกษาเพิ่มเติมให้มากขึ้น

Thesis Title Farmers' Knowledge in Sufficiency Economy Philosophy in Chiang Mai Province

Author Miss Salin Suwanwong

Degree Master of Science (Agriculture) Agricultural Extension

Thesis Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Ruth Sirisunyaluck	Chairperson
Assoc. Prof. Dusdee Nalampang	Member
Assoc. Prof. Petai Pongpiachan	Member

Abstract

242989

The objectives of this research were to study: (1) Farmers' knowledge in sufficiency economy philosophy. (2) The relationship between personal factors, pattern of receiving knowledge in sufficiency economy philosophy, problem of learning such philosophy and farmers' knowledge level in sufficiency economy philosophy. (3) Problems and obstacles in learning sufficiency economy philosophy.

Sample group in this research comprise of 225 farmers that participated in Agricultural Sufficiency Economy Philosophy Learning Center. The sampling technique was Multi Stage Sampling. Data was collect through the used of questionnaire. Statistics employed were frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The results of this study revealed that 59.6 percent of farmers were male with an average age of 49.68 years. Most of them were marriage, had primary level of education and had an average of 3.71 family members. Most of them were peasants and had an average income of 6080 Bath per month.

242989

From studying the approach to receive knowledge in sufficiency economy philosophy of the farmers, it was found that most of them learned from television for 10 – 12 months. On average, they received the knowledge once a month.

For level of knowledge in sufficiency economy philosophy of farmers, it was found that had high level of knowledge.

It was found that factors that statistically significant related to farmers' level knowledge in sufficiency economy philosophy were: age, income per month, time span of receiving knowledge in sufficiency economy philosophy, the difficulty of the content of sufficiency economy philosophy, problem of unable to find more sources of knowledge, problem of insufficient places for group meeting, and the problem of non - interesting in sufficiency economy philosophy.

For problems, obstacles, and suggestion of farmers about learning of sufficiency economy philosophy, it was found that the farmers had low level of problems. The farmers suggested that the content of sufficiency economy philosophy should be made to understand more easily. Also, the government and other involved sectors should informed farmers to be more concerned in the important of sufficiency economy philosophy and provide more sources of knowledge in sufficiency economy philosophy.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	2
สมมติฐานของการวิจัย	2
ขอบเขตและวิธีการวิจัย	2
กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้	5
แนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	7
โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
การทดสอบแบบสอบถาม	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล	33

สาขานโยบาย (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
สถานที่ดำเนินการวิจัย	34
ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย	34
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง	35
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบของการได้รับความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง	39
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้เกี่ยวกับความรู้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง	41
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการรับความรู้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร	48
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความรู้ในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง	51
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	57
สรุปผลการวิจัย	58
อภิปรายผล	60
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	63
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	63
บรรณานุกรม	64

สาบญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	67
ภาคผนวก ก แบบสอบถามสำหรับการวิจัย	68
ภาคผนวก ข ผลการทดสอบหาความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม	77
ประวัติผู้เขียน	82

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
1	ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร	36
2	รูปแบบของการได้รับความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง	39
3	ความรู้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการศูนย์ เรียนรู้การเกษตรพอเพียง	41
4	ระดับความรู้ของเกษตรกรเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	47
5	ปัญหาและอุปสรรคในการรับความรู้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	48
6	ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการเข้ารับความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงจากศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง	50
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์	52
8	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม	54
9	การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอนของปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความรู้ ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร	56